

Lausunto

01.04.2026

Asia: VN/7624/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi ydinenergialain 4 §:n ja 69 §:n sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Rauhanliitto -Finlands Fredsförbund kiittää Puolustusministeriötä sen esittämästä pyynnöstä antaa lausunto ministeriössä laaditusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi ydinenergialain 4 §:n ja 69 §:n sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta.

Rauhanliitto on ensimmäisen kerran vuonna 1907 perustettu rauhantyön avoin, kaksikielinen kansalaisjärjestö, jolla on toimintakeskus Helsingissä Pasilan Rauhanasemalla. Järjestöllä on 18 jäsenjärjestöä.

YLEISTÄ

Rauhanliitto pyytää valtioneuvostoa perumaan aikeet kumota Suomen lakisääteinen ydinaseettomuus. Ydinasekielto on säilytettävä lainsäädännössä. Sitä ei tule korvata poliittisilla julistuksilla.

Kumoamisedotus on Suomen omaehtoinen aloite, jota on käsitelty valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan kokouksen ja tasavallan presidentin yhteisistunnossa. Presidentti Stubb on keskustellut aloitteesta sen julkistamisen jälkeen puoluejohtajien kanssa. Pääministeri Orpo on keskustellut hankkeesta myöhemmin eduskuntapuolueiden puheenjohtajien kanssa. Puolustusministeri on yhdessä Puolustusvoimien komentajan kanssa esitellyt asiaa kansanedustajille. Hallituksen ministerit ovat välttäneet ottamasta kantaa ehdotukseen julkisuudessa.

Puolustusministeriön nyt lausunnolle toimitettu lakiluonnos on laadittu vastoin turvallisuus- ja puolustuspolitiikan aiemmin korkeassa kunniaa pidettyä parlamentaarista menettelyä samalla kun kansainvälisen politiikan ja myös sotilaspolitiikan tilanne on poikkeuksellisen arveluttava Suomen kannalta.

Ehdotus ei vastaa hyvää lainvalmistelutapaa. Ministeriö on halunnut pitää valmistelunsa salassa eriyttämällä sen uuden Ydinenergialain valmistelusta, jota oli tehty Työ- ja elinkeinoministeriössä. Viikko käsillä olevan Puolustusministeriön ehdotuksen julkistamisen (5.3.2026) jälkeen hallitus jätti eduskunnalle esityksensä uudeksi Ydinenergialaiksi. Siinä ydinaseettomuutta koskeva lainkohta on identtinen voimassa olevan lain kanssa. Hankkeesta ei siten ole annettu totuudenmukaista tietoa hallituksen lainsäädäntösuunnitelmissa.

Asia ei sisälly eikä se saa tukea Pohjois-Atlantin sopimukseen (Nato) liittymistä koskevan lain esitöistä (voimaan 4.4.2023) (HE 315/2022 vp) (UaVM 16/2022 vp), Yhdysvaltain kanssa tehdyn puolustusyhteistyösopimuksen (DCA-sopimus) (voimaan 1.9.2024) (HE 58/2024 vp) (UaVM 5/2024 vp) esitöistä, Ranskan kanssa tehdyistä puolustusyhteistyön aiesopimuksista tai Ison-Britannian kanssa tehdyistä puolustusyhteistyösopimuksista, hallitusohjelmasta eikä hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selonteosta (VNS 3/2024 vp, 20.6.2024)(UaVM 14/2024 vp), ei myöskään sen puolustuspoliittisesta selonteosta (VNS 9/2024 vp, 19.12.2024), jotka on käsitelty eduskunnassa.

Puolustusministeriön esitys Suomen ydinaseettoman statuksen kumoamisesta on asiallisesti kauaskantoisimpia ja vakavimpia mahdollisia kansallisia ratkaisuja, eikä tällaisia tule tehdä näin arvottomalla tavalla.

Valmistelutyön vinosta asenteesta kertoo jo lausuntopyynnön väite, että Ydinenergialain 4 §:n sisältyvä ehdoton normi Suomen ydinaseettomasta statuksesta olisikin nyt “pelkästään informatiivinen”. Pyydettyjen lausuntojen lyhennetyin määräajan perusteluna esitetään, että “hankkeen pääasialliset vaikutukset ovat selvitettävissä helposti ja nopeasti.” Peräti 50-sivuisessa ehdotuksessa muutoksen seurauksia arvioidaan tuskin sivun verran, eikä vaihtoehtona esitellä pysyttämistä nykyisessä kiellossa.

Lainmuutokselle esitetyt tavoitteet ja perustelut eivät kestä kritiikkiä. Ehdotettu laki heikentää kansallista turvallisuutta. Se ei edistä ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääriä, turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi.

YKSITYISKOHTAISET HUOMIOT

a) Suomi kumoaisi ydinasekieltonsa oma-aloitteisesti

Puolustusministeriön aloite Suomen ydinaseettomuuden kumoamisesta on omaehtoinen. Se ei ehdotustekstin mukaan perustu Naton poliittiseen puolustus suunnitteluun tai Suomen kanssa puolustusyhteistyössä olevien valtioiden aloitteeseen. Näiden toimijoiden ilmeisiä reaktioita mahdolliseen ydinaseettomuudesta luopumiseen ei ennakoita.

Puolustusministeri on luvannut että hallituksen lopullisen esityksen antamisen jälkeen kansanedustajille annetaan salassa pidettävää tietoa muutoksen perusteluista. Suomen avoimen demokratian periaatetta loukataan tällä tavoin välttämättömäksi väitetyn salausperiaatteen nimissä jo lähtökohtaisesti.

b) Miten Suomeen tuotu ydinase "maksimoi kansallisen turvallisuuden"?

Ministeriön lausunnolle toimittaman ehdotustiivistelmän mukaan tarkoituksena on "maksimoida Suomen turvallisuus vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä" vahvistamalla ennalta ehkäisevää pelotetta. Tarkoituksena on "estää sotilaallisen voiman käyttö Suomea, sen liittolaisia ja koko liittokuntaa vastaan".

Suomen ulkoinen turvallisuus nojaa ratkaisevalta osin muuhun kuin valtion tai Naton tai yhteistyökumppanien sotilaallisesta kyvykkyydestä johdettuun pelotteeseen. Kansallista turvallisuutta ei ole aikaisemmin määritelty näin yksisilmäisesti sotilaallisena. Ydinasekiellon kumoamista perustellaan Suomen sotilaallisen puolustuksen tarpeilla käytännössä ilman ratkaisun seurausten arviointia.

On aidosti kyseenalaistettava se ehdotuksen perustelematta jäävä väite, että ydinasepelotteen välineiden lisääminen vahvistaisi kansallista turvallisuutta tai että se Suomessa jopa "maksimoidaan" sallimalla ydinaseiden maahantuonti.

Ehdotuksessa ei väitetä, että Suomen alueen rajoittamaton avaaminen toisen valtion ydinaseille lisäisi Naton, sen jäsenvaltioiden tai kanssamme puolustusyhteistyössä olevien valtioiden turvallisuutta.

Esityksessä ydinasetta ei esitellä yhtenä YK-sopimusten kieltämänä joukkotuhoaseena, vaan ikäänkuin luontevana ja loogisena lisänä tavanomaiseen sodankäyntivälineistöön, jonka käyttöönotto ei ratkaisevasti muuttaisi sodan kuvaa. Ei-strategisten ("taktisten") aseiden

tämänkaltaista "taistelukenttäkäyttöä" tai aseiden kohteeksi joutumista ei ole koskaan käsitelty näin Suomen turvallisuuspolitiikan asiakirjoissa.

Esityksestä puuttuu kuvaus Venäjän pelotepolitiikasta ja siitä, miten Suomen alueelle mahdollisesti tuotavaan ydinaseeseen ajatellaan reagoitavan itärajan takana. Pelote kuitenkin on pyrkimys vaikuttaa rationaalisen vastustajan päätöksentekoon.

Rauhanliitto moittii, ettei lakiehdotuksessa käsitellä ydinaseiden käyttöä suhteessa kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen. Ydinaseet loukkaavat raskaasti sodan oikeussääntöjä.

Esityksessä ei käsitellä maahan tuotavien aseiden vaatimia turvatoimia eikä lainkaan niiden käytön seurauksena olevaa humanitaarista katastrofia. Rauhanliitto muistuttaa, ettei mikään valtio kykene kantamaan ydinräjähdysten tai ydinsodan seurauksia.

Rauhanliitto katsoo, ettei mahdollisuus ydinaseiden tuomiseen Suomeen vahvista pelotetta (ydinasedeterrenssiä) suhteessa nykytilaan Suomen, Naton eikä Suomen puolustusyhteistyökumppaneiden osalta.

Se muuttaisi oleellisesti Suomen puolustuspolitiikan sisäistä tasapainoa, jossa ensisijaista on ollut vahvan pidäkkeen muodostaminen tavanomaisella aseistuksella (jopa irtisanomalla henkilömiinat kieltävä lähes universaali Ottawan sopimus) ja asevelvollisarmeijalla.

Rauhanliiton mielestä juuri nyt tulisi vähentää kaikkea ydinaseriippuvuutta. Ydinaseiden käyttöönoton riskiä tulisi madaltaa etenkin Suomen, Arktoksen ja Naton itäisen siiven alueella.

Toteutuessaan poistaisi Suomen turvallisuuspolitiikan ennustettavuuden. Se horjuttaisi vakautta ja kärjistäisi sotilaallista jännitettä koko Itämeren, Pohjolan ja eurooppalaisen Arktoksen alueella.

Esitys heikentäisi Suomen mahdollisuuksia vaikuttaa ydinasevoimien USA:n ja Venäjän väliseen uudelleen muotoutuvaan suhteeseen, vaikka olemme itse tämän suhteen polttopisteessä ("etulinjan maita" – Pääministeri Petteri Orpon ilmoitus Euroopan turvallisuudesta ja hallituksen EU-politiikasta eduskunnalle 12.3.2025.)

Puolustusministeriön ehdotus tekee ydinaseiden käytön entistä todennäköisemmäksi missä tahansa Venäjään liittyvässä kriisissä jo sen varhaisvaiheessa. Venäjä on luopunut politiikastaan olla käyttämättä ydinasetta konfliktin ensimmäisenä osapuolena eivätkä myöskään Yhdysvallat, Ranska,

Nato ja Iso-Britannia sekä Nato ole sitoutuneet tällaiseen politiikkaan tai rajanneet pelotettaan vain ydinaseita vastaan. Ne kaikki kehittävät kiivaasti uusia ydinkärkiä ja -aseita sekä niille uusia käyttöoppeja ja rahoituskanavia.

Venäjän ja muiden ydinasevaltojen vastakkainasettelut eskaloituisivat nopeasti ydinaseuhitteluksi, koska Suomen itärajan pinnassa sijaitsevat mm Venäjän Pietari ja Muurmanskin strateginen ydintukikohta-alue. Ne eivät ole aiemmin joutuneet alttiiksi vastaavalle uhalle.

Myös Kremlin nykyhallinnon vaihtuessa toiseen Suomen olisi vaikea purkaa luomaansa konfrontaatioasetelmaa.

c) Ydinasepelote Natossa

Ministeriön lakiehdotuksen tiivistelmän mukaan "Suomen tulee varmistaa osaltaan kyky liittokunnan puolustuksen ylläpitoon, kehittämiseen ja tarvittaessa täysimääräiseen toimeenpanoon." Tämä tapahtuisi "Naton ohella myös kahden- ja monenvälisessä yhteistyössä. Esityksen tarkoituksena on varmistaa, että Naton pelote ja puolustus, sisältäen kaikki sen osa-alueet, on uskottava ja muodostaa mahdollisimman korkean kynnyksen sotilaallisille toimille liittokuntaa vastaan, ml. Suomen osalta."

"Esitetyillä muutoksilla saatetaan edellytykset Suomen osallistumiselle Naton ydinpelotteeseen vastaavalle tasolle Suomen läheisimpien kumppaneiden kanssa."

Suomen ydinaseettomuus on hyväksytty Natossa eikä meitä ole pyydetty muuttamaan statustamme

Puolustusministeriön ehdotuksen mukaan "ydinräjähteitä koskeva kansallinen sääntely ei nykyisellään vastaa niitä tarpeita, joita Suomella on Naton jäsenenä " (s 27). Vastaavaa tarvearviota ei esitetä Suomen harjoittaman puolustusyhteistyön osalta.

Naton puolustus- ja pelotepolitiikka sisältää Naton ydinasepelotteen, joka perustuu viime kädessä Yhdysvaltojen ydinaseisiin. Suomi on jäsenvaltiona sitoutunut Naton yhteiseen pelotteeseen ja puolustukseen ja siten Pohjois-Atlantin sopimuksen viidennen artiklan tarkoittamien turvatakuiden piirissä.

Suomen liittyessä Natoon ei liittymisprosessin aikana katsottu, että ydinaseeton Suomi olisi estynyt osallistumasta täysimääräisesti liittokunnan pelotteeseen ja puolustukseen. Myöskään liittokunnan ja jäsenmaiden yhteisen puolustuksen sitoumusta ei arvioitu epäuskottavaksi tai puutteelliseksi. Tällaisesta ei ollut mitään viitteitä käsiteltäessä liittymisprosessin selontekoja ja hallituksen esityksiä eduskunnassa.

Ulkoasiainvaliokunta totesi (UaVM 5/2022 vp(17.5.2022): " Lisäksi valiokunta toteaa olevan äärimmäisen epätodennäköistä, että Naton puolelta edes ehdotettaisiin tai harkittaisiin ydinaseiden sijoittamista Suomeen."

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta totesi hallituksen Pohjois-Atlantin liittoon liittymistä koskevasta esityksestä antamassaan mietinnössä (UaVM 16/2022 vp) (17.2.2023), että "valiokunnan kuulemisissa käsiteltiin ydinräjähteitä käsittelevän lainsäädännön mahdollisia muutostarpeita esimerkiksi sellaisia tilanteita varten, joissa ydinaseita kuljettavalla Nato-maan aluksella olisi tarve liikkua Suomen aluevesillä tai ilmatilassa. Valiokunta totesi, että saadun selvityksen mukaan Suomen ja Naton välisissä neuvotteluissa ei ole tullut esiin seikkoja, jotka perustelisivat Suomen ydinräjähteisiin liittyvän lainsäädännön muuttamista." (25)

Osallistuminen Naton ydinpelotteen järjestelyihin perustuu valtioiden vapaaehtoisuuteen. Esimerkiksi alle puolet jäsenmaista ottaa osaa Naton tärkeimpään ydinsotaharjoitukseen Steadfast Nooniin vuosittain.

Kaikki Naton Ydinasesuunnitteluryhmän (pääsihteerin puheenjohdolla kokoontuva puolustusministereiden NPG ja sen Yhdysvaltain johdolla kokoontuva High Level Group HLG) jäsenmaat osallistuvat liittokunnan ydinpelotteen kehittämiseen ja päättävät Naton mahdollisen ydinaseoperaation toteuttamisesta konsensuksella. Päätös pannaan toimeen, ellei jokin jäsenmaa ilmoita vastustavansa sitä.

Tiedetään, että Naton uhkaperusteisesta kokonaistarpeesta johdetut Suomen maakohtaiset suorituskykytavoitteet eivät sisällä ydinasetta. Ydinaseen roolista valmistuneessa alueellisessa puolustussuunnitelmassa ei salassapidon vuoksi ole tietoa. Aihetta ei käsitellä ehdotuksessa.

Ehdotuksen kuvaus Naton ydinasepelotteesta välttää mainitsemasta, että huippukokouspäätösten rinnalla voimassa on myös Naton pelotteen ja puolustuksen arvioasiakirja Deterrence and Defence Posture Review

<https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2012/05/20/deterrence-and-defence-posture-review>

jossa liittokunnan ydinaseratkaisun todetaan täyttävän asetetut vaatimukset, että olosuhteet joissa ydinasetta jouduttaisiin käyttämään ovat äärimmäisen kaukaiset ja että Nato pyrkii takaamaan turvallisuutensa mahdollisimman alhaisella asevoiman tasolla.

Ehdotuksesta puuttuu tieto Yhdysvaltain ydinasepolitiikasta ja erityisesti Natossa presidentti Trumpin kaudella.

Ehdotuksessa ei myöskään mainita Naton sitoumusta olla tuomatta ydinaseita uusiin jäsenmaihiinsa (Naton ja Venäjän perussopimus 1997).

Maaliskuuhun 2026 asti poliittisessa ydinasekeskustelussa on myös toistettu, ettei "kukaan ole tarjoamassa Suomeen ydinaseita" eikä niiden tuominen "konfliktipintaan" ole sotilaallisesti järkevää.

Naton tai puolustusyhteistyöhön kanssamme sitoutuneiden maiden ei ole havaittu moittineen Suomen ydinaseettomuusratkaisua. Suomen jäsenyyden on katsottu päinvastoin vahvistaneen sotilasliittoa.

d) Ydinase ei sisälly Suomen tekemiin puolustusyhteistyösopimukseen

Ehdotuksessa annetaan ymmärtää, että ydinase olisi jo nyt osa Suomen kahden- ja monenvälistä sotilaallista yhteistyötä, joka muodostaa osan Suomen puolustuskykyä.

Totutun yhteistyökäsitteen ja erilaisten sopimusten mukaan Suomen puolustusyhteistyö eri valtioiden kanssa ei sisällä keskinäistä puolustus- tai peloteulottuvuutta. Julkisuudessa ei ole aikaisemmin ollut tällaista tietoa Ranskan eikä Iso-Britannian osalta, eikä asiaa mainita hallituksen ulko- ja turvallisuuspolitiikan eikä puolustuspolitiikan selonteoissa.

Sopimuksista merkittävin on Yhdysvaltojen kanssa solmittu DCA-sopimus. Vastaava sopimus on laadittu tai uudistettu kaikkien Pohjoismaiden kanssa viime vuosien aikana. Suomen ydinaseettomuus vahvistetaan sopimuksen artikloissa, jotka takaavat Suomen suvereniteetin.

Ehdotuksessaan Puolustusministeriö ei esitä ydinasekiellosta aiheutuvia muutoksia DCA-sopimukseen eikä puolustusyhteistyösopimukseen UK:n ja Ranskan (sekä niiden JEF ja EI2) kanssa.

Jos ydinaseettomuudesta luovuttaisiin, sopimukseen ilmeisesti jouduttaisiin kajoamaan. Kuten ehdotuksessakin huomautetaan, Yhdysvaltojen ydinaseiden sijoittaminen Eurooppaan perustuu erillisiin valtiosopimuksiin.

Vielä DCA-sopimusta solmittaessa ao hallituksen esityksessä todettiin, että ”nykyisen politiikan mukaan Yhdysvalloilla ei ole suunnitelmaa, aikomusta tai syytä sijoittaa ydinaseita uusiin maihin.” (HE 58/2024 vp). Tällaista tietoa ei enää sisälly Puolustusministeriön käsillä olevaan lakiehdotukseen.

Samoin Puolustusministeriön tulisi vahvistaa uudelleen DCA-sopimuksen eduskuntakäsittelyssä eduskunnassa kirjattu Suomen linjaus: ”Kysymys ydinaseiden tuomisesta tai kauttakulusta Suomen kautta on erittäin teoreettinen kysymys. Suomella ei ole intressiä eikä Yhdysvalloilla halua tehdä mitään muutoksia nykyisiin ydinaseiden sijoituspaikkoihin. (PuVL 7/2024 vp, s. 7.)”

DCA-sopimusta tulisi kuitenkin arvioida tilanteissa, jossa Yhdysvaltain ydinaseita saattaisi tulla alueellemme tai tätä voitaisiin ennakoida. Kun Naton ja sen muiden jäsenvaltioiden joukkojen saapuminen Suomen alueelle perustuu aina Suomen nimenomaiseen pyyntöön tai suostumukseen (PeVL 80/2022 vp, 42), DCA-sopimus suo Yhdysvalloille vapaan maahantulon ilman muita Nato-liittolaismaita koskevia Aluevalvontalain menettelyjä. Yhdysvaltojen ilma-aluksilta, aluksilta ja ajoneuvoilta ei edellytetä Aluevalvontalain mukaisia lupia, vaan Suomen alueelle tulo, maassa olo ja myös maasta poistuminen tapahtuu vapaasti, suoraan puolustusyhteistyösopimuksen perusteella ja ”asianmukaisten yhteensovittamis- ja ilmoitusmenettelyjen mukaisesti”.

Yhdysvalloille on annettu myös oikeus tuoda ennalta sijoitettavaa materiaalia Suomeen ja varastoida sitä täällä. Tästä sen tulee ilmoittaa Puolustusvoimille ennakolta.

Ydinaseen salliminen rajaisi Suomen turvallisuuspolitiikan ennustettavuuden muutamaan tuntiin.

Yhdysvaltain ydinasepolitiikka on myös sisällöltään radikaalisti toinen kuin Naton liittokuntana soveltama.

Kuten Puolustusministeriön ehdotuksessakin havaitaan, ydinräjähteiden kuljetukseen ja varastointiin liittyvien riskien osalta on lainsäädännössä aukkoja.

Mahdollisten ydinaseonnettomuuksien osalta paikallisten Yhdysvaltain AFA-tukikohtien ao pelastuslaitosten ja sairaanhoidon sekä evakuoinneista vastaavien viranomaisten vastekyky olisi tullut arvioida ehdotuksessa.

e) Miksi Suomi tavoittelisi alueelleen ydinaseita

Puolustusministeriön lähettämän lausuntopyynnön mukaan "lainmuutoksessa ei ole kyse siitä, että Suomi tavoittelisi alueelleen ydinaseita. Suomi ei tavoittele ydinaseiden sijoittamista alueelleen, eikä sellaista ole Natossa suunnitteilla. Lakimuutos ei myöskään vaikuta Naton ydinpeloteharjoituksiin, joissa ei tulla jatkossakaan liikuttamaan ydinaseita."

Ehdotuksessa ei ole näitä kauniita aikomuksia vastaavaa aseiden maahantuontia rajoittavaa lakitekstiä tai esitystä poliittiseksi julistukseksi siitä, ettei Suomi kiellon kumoamisen jälkeen (paradoksaalisesti) pyrkisi tai suostuisi saamaan alueelleen ydinaseita.

Julkisuuteen annettuna ehdotus on hallituksen selkeä tahdonilmaus ydinaseiden esteettömän maahantuonnin puolesta.

f) Ehdotetut ydinaserajoitukset

Olisi erittäin myönteistä, että Suomen hallitus ehdotuksessa esitetyllä tavalla edellyttäisi, ettei mainituissa Naton ydinsotaharjoituksissa koskaan käsiteltäisi tai liikuteltaisi varsinaisia ydinaseita (eikä Suomen alueella järjestettäisi tällaisia harjoituksia ylimalkaan). Esitys olisi nyt hyvin tarpeellinen sotilaallisen luottamuksen ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi.

Tämä vaatimus tulisi ulottaa myös Suomen puolustusyhteistyökumppaneihin muuttamalla yhteistyösopimuksia.

Aihetta ei kuitenkaan lähestytä lakiehdotuksessa tarkemmin. Sotaharjoituksista päätetään Naton politiikassa jäsenvaltioiden yksimielisyydellä, jolloin Suomen tulisi tehdä tämä kantansa selkeästi julki neuvottelupöydässä.

Puolustusyhteistyöhön Suomen kanssa sitoutuneet maat todennäköisesti eivät kalliista korvaansa Suomen yksin esittämille rajoituksille, ja Suomen tulisikin etsiä esimerkiksi Pohjoismaista kumppaneita yhteiseen esitykseen.

Rauhanliitto huomioi, ettei ehdotuksessa mainita lainkaan Ahvenanmaata koskevia sopimuksia, jotka kieltävät myös ydinaseet alueelta.

g) Ehdotus horjuttaa YK:n Ydinsulkusopimusta

Lakiehdotuksessa esitetään, ettei "(...) lain muutos ole ristiriidassa Suomen kansainvälisten veloitteiden kanssa ja Suomea velvoittavia kansainvälisiä sopimuksia, kuten ydinsulkusopimusta sekä ydinkoekieltosopimusta sovelletaan kuten aiemminkin. Suomi toimii jatkossakin aktiivisesti joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi ja niistä koituvien uhkien torjumiseksi."

Natossa sovellettua ydinaseiden yhteiskäyttöpolitiikkaa (nuclear sharing, "ydinaseiden jakopolitiikka") on useaan otteeseen arvosteltu Ydinsulkusopimuksen tarkastelukonferensseissa NPT-sopimuksen vastaisena. Aihe nousee esille seuraavassa NPT- konferenssissa keväällä 2026.

Venäjä on ilmoittanut soveltavansa samanlaista yhteiskäyttöpolitiikkaa sopimuksissaan puolustusliitosta Belarusin kanssa.

Ehdotukseen sisällytetty Suomen lupaus toimia aktiivisesti joukkotuhoojien leviämisen estämiseksi ja aseista koituvien uhkien torjumiseksi ei sekään ole ehdotuksen valossa uskottava. Rauhanliitto arvioi lakiehdotukseen sisältyvän asevalvonta-, rajoitus- ja aseriisuntapolitiikan esittelyn olevan tavattoman ohut eikä se sisällä mitään aineellista ehdotusta. Esittely olisi tärkeää, koska Naton ydinasepolitiikan ns toinen raide on asevarustelun rinnalla juuri jäsenmaiden harjoittama aserajoituspolitiikka, josta neuvotellaan ajatellun vastapuolen kanssa. Yhteisen puolustuksen ja pelotteen lisäksi Naton päätehtävät ovat kriisienehkäisy ja -hallinta sekä yhteistyövarainen turvallisuus

Samoin ehdotuksessa tulisi esitellä mainittujen Suomen kanssa puolustusyhteistyössä olevien ydinasevaltioiden varustelu-, aserajoitus- ja valvontapolitiikkaa (etenkin Yhdysvallat ja Iso-Britannia, Naton ydinaseyhteistyön ulkopuolella aktiivisesti toimiva Ranska ja Natossa Yhdysvaltain ydinaseita isännöivät ja niiden yhteiskäyttöön osallistuvat Saksa, Alankomaat, Belgia ja Italia).

Ehdotuksen hyväntahtoiset lupaukset eivät kelpaa viikunanlehdeksi. Ydinaseettomuudesta luopumalla Suomi antaa moninverroin vahvemman viestin omaa ydinasetta harkitseville valtiolle ja muille, jotka haluvat purkaa Ydinsulkusopimuksen. Suomi oli sopimuksen ensimmäinen allekirjoittajamaa 1968.

h) Ehdotetuista lainmuutoksista

Voimassa oleva lainsäädäntö kieltää ja sanktioi kattavasti ydinaseet Suomen alueella. Puolustusministeriö haluaa "selkeyttää lainsäädäntöä" ehdottamalla kiellon poistamista Ydinenergialaista. Rikoslain ydinräjähdeterikosta koskevaan rangaistuspykälään tehtäisiin muutos, joka sallii ehdollistettuja poikkeuksia rangaistavuuteen.

Vertailutaulukko. Kiellettyjä ja rangaistavia ydinräjähdeterikoksia ovat

	Nykyinen lainsäädäntö		Ehdotus
Tutkimustoiminta ydinräjähteen valmistamiseksi	x	x	
Räjähteen kehittäminen Suomessa		x	x
Rjähteen hankkiminen		x	x
Räjähteen tuominen Suomeen		x	Ei
Sen toimittaminen (maahantuonti- ja maastavienti)	x		Ei
Kuljettaminen Suomessa ja Suomen kautta	x		Ei
Hallussapito		x	Ei

Räjyettäminen		x	x
Teon yritys		x	x

(Ydinenergialaki 4 § ja Rikoslaki 34:6 § sekä käsillä oleva ehdotus)

Kriminalisoituja ydinräjähdერიkoksia ovat nykyisin taulukossa mainituista erikseen myös terroristisessa tarkoituksessa tehty räjäytys ja räjäytys Etelämanterella. Nämä lainkohdat säilyisivät muuttamattomina.

Rauhanliitto huomioi, että ydinräjäytys ja ydinräjäytyksen yritys Suomen alueella olisi edelleen kriminalisoitu. Aihetta ei käsitellä tarkemmin lakiluonnoksessa, vaikka sillä on ilmeinen merkitys pelotepolitiikalle.

Liite

Ydinenergialaki

2 luku Yleiset periaatteet

4 § Ydinräjähteet

Ydinräjähteiden maahantuonti samoin kuin niiden valmistaminen, hallussapito ja räjäyttäminen Suomessa on kielletty.

Rikoslaki

6 § (21.4.1995/578) Ydinräjähdერიkός

Joka tuo Suomeen taikka hankkii, valmistaa, kuljettaa, toimittaa, pitää hallussaan, kehittää tai räjäyttää ydinräjähteen tai harjoittaa tutkimustoimintaa sen valmistamista varten, on tuomittava ydinräjähdერიkόςesta vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Ydinräjähdერიkόςesta tuomitaan myös se, joka räjäyttää ydinräjähteen Etelämanteräalueella.

Yritys on rangaistava.

Puolustusministeriön ehdotus:

6 §

Ydinräjähdერიkός

Edellä 1 momentissa säädettyä ei sovelleta ydinräjähteen tuomiseen Suomeen taikka sen kuljettamiseen, toimittamiseen tai hallussapitoon Suomessa, jos teko perustuu

- 1) Suomen sotilaalliseen puolustamiseen, jota toteutetaan osana Pohjois-Atlantin liiton yhteistä puolustusta tai puolustusyhteistyötä;
- 2) Pohjois-Atlantin liiton yhteiseen puolustukseen; tai
- 3) puolustusyhteistyöhön sitä koskevan päätöksenteko- tai sopimusjärjestelmän mukaisesti.

Lodenus Laura
Suomen Rauhanliitto - Finlands Fredsförbund